

Indhold

Ius commune	3
Metode til at arbejde med lovgivningen på universiteterne (hvad skal en jurist kunne)	4
Retskildehierarki	4
Kejser og pave.....	5
Romerretten.....	5
Corpus iuris civiles (statisk lovgivning der ikke ændrer sig)	5
Formularproces	6
Prætors edikt.....	7
Kontraktsret.....	7
Culpa	7
Fra Romerriget til ius commune	7
Kanonisk ret	8
Lovgiver	8
Domstole	8
Retskilder	9
Corpus iuris canonici – 1582.....	9
Træk af kanonisk ret	9
Kirke og stat.....	10
Martin Luther og reformationen	11
Opgave kanonisk ægteskabsret.....	13
Retten i den danske middelalder	13
Ius commune i Danmark	13
Retskilder	13
Lovgivning i Danmark	14
Landskabslovene.....	14
Domstole	15
Procesret	17
Straf og erstatning	18
Ægteskabsret	18
Arv og eje	19
Åger	19
Kriminalitet og straf	20
Manddrabsforordningen	20
Om en afsindigs utilregnelighed.....	20
Forordningen om melankolske mordere	20

- Romerret subsidiær gyldighed (den nationale ret har fortrin) (Jurister er uddannet i romerret, og den er mere gennemarbejdet og mere dækkende. Det lider den nationale ret under)
- Men indskrænkende fortolkning af lokal ret så den passer med romerretten. Ny national lovgivning skrives med skelen til romerret og kanonisk ret.

Kejser og pave

Hvorfor bliver romerretten og ius commune så populær? Ius commune består af romerret og kanonisk ret. Kanonisk ret er god hvis man er pave. Romerretten er baseret på oldtidens rom, hvor man har en kejser. Hvis man er konge/fyrste i f.eks. Frankrig er det næsten det samme som at være kejser i Rom og derved kan de anvende lovkomplekserne fordi det passer på samfundsstrukturen, hvor det er vigtigt at fastholde magten.

Majestætsforbrydelser var vigtigt at fastholde så eneherskeren kan fastholde magten og der er meget strenge straffe, da både verdslige og gejstlige skal kunne holde på magten over et kæmpe stort område.

Romerretten

”Rome gave civilisation the Law” Romerretten stammer fra antikkens Rom og indføres af Augustus som er kejser (31 f. Kr.). Den romerret vi skal kunne til eksamen strækker sig fra tidlig middelalder 529-534 og Højmiddelalder omkring år 1100 i Bologna.

Corpus iuris civilis (samling af love som ikke ændrer sig) givet af Justinian, samlet i Konstantinopel 529-34 e. Kr.

Lovbøgerne består af: Institutiones, Digesta, Codex og Novella

Alle bøger havde lovskraft, Digesta har dog klart størst indflydelse i Europa.

Corpus iuris civiles (statisk lovgivning der ikke ændrer sig)

1. Institutiones

- Lærebog i romerret
- Systematisk fremstilling
- Grundlag i Gaius’ Institutiones:
- Inddeling: personer, ting og processuelle regler. Som man også inddeler lovgivning i dag.

Ægteskabsret: Se opgave

Dynamisk: Udviklede sig løbende. Man plagierer fra romerretten.

Krævede kanonisk ret forrang for verdslig lovgivning:

- Anders Sunesen: 126-127: ”Denne menneskelige lov som en lydige tjenerinde eller en terne, der følger sin frues fjed, indskrænkes af den guddommelige lovs fortrin...” = hvis man bedes om at gøre noget i den verdslige lovgivning og det er ulovligt, skal man følge kanonisk ret.
- S. 71.

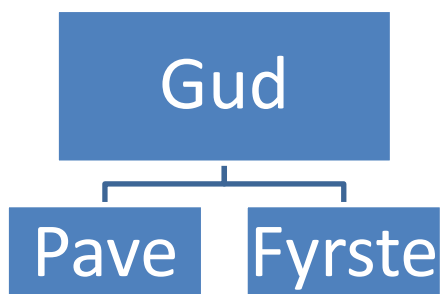
Kirke og stat

1 De to sværd

De to sværd

Pave Gelasius (d. 496)

- Begge (kanonisk og romerret) indstiftet af Gud
- Hver deres kompetencer og jurisdiktion (delt jurisdiktion)
- Ingen ret til at blande sig i den andens område
- Luk 20,25: ”giv kejserens, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er”
- Smh. Augustin

v.

2 Gregor VII

Den hierarkiske model

Pave Gregor VII (1073-1085)

- Hierarki: Åndelig - verdslig
- Kirken står over staten
- Verdslige fyrster: Magt vha. kirken ikke fra Gud
- Paven har al magt fra Gud

- Private lovarbejder - retsbøger

Jyske Lov fra 1241, givet af kongen.

- Jyske Lov, kongegiven 1241
- I praksis en vis fortrinsstilling – jyske lov har været mere grundig end de andre. Dette gør måske, at den fungerer som en rigslov, men det er der diskussion om blandt retshistorikere.
- Trykt 1590 i moderniseret udgave

Landskabslovene er næppe nedskrevet uden kongemagt og kirke involveret. De havde deres gyldighed indtil 1683 hvor Danske Lov kommer. I Slesvig anvendes JL dog indtil 1900.

Retskildehierarki

Der er en regelkonflikt mellem landskabslovene og kanonisk ret

Kirkens svar ved Anders Sunesen er, at den menneskeskabte lov indskrænkes af kirkens lovs fortrin.

Problem: Skånske Lov: Regel om jernbyrd (gudsbevis – hvor der ligges eller løftes glødende jern. Hvis hænder og fødder ikke er gået betændelse i, er du frikendt for Gud) ved hor – AS mener, at det skal afgøres ved kirkens undersøgelse og afgørelse!

Domstole

Landet:

- Herredsting (herred = retskreds). Der sidder en herredsdommer
- Landsting, særligt større straffesager. Adelige er dommere
- Der er ingen appelordning mellem herredsting og landsting, men der er valgfrihed mellem de to ting. senere appelordning fra 1522. Man kan dog klage over dommeren.

Købstæderne

- Bytinget
- Rådstueretten – borgmester og byråd er dommere.

Kongens Retterting: Begyndelsen 15. århundrede

- Appeldomstol
- Sidste instans